

En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70)

Ert dnr S2023/00244

Länsstyrelsen Gävleborg (fortsättningsvis Länsstyrelsen) har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet *En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn*.

Länsstyrelsen är i huvudsak positiv och tillstyrker förslaget till ny nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn men med vissa synpunkter.

De förslag som inte kommenteras i yttrandet har Länsstyrelsen inga synpunkter på.

Länsstyrelsens sammanfattande synpunkter

Hela utredningen är en gedigen kunskapsbank kring barns utsatthet och de brister och problem som finns idag är väl beskrivna i utredningen. Utredningens vision om nolltolerans mot våld mot barn står Länsstyrelsen bakom och vikten av att denna fråga prioriteras.

Länsstyrelsen vill lyfta vikten av att strategin inte bara blir en strategi utan ett konkret arbete utifrån strategins vision och de fem långsiktiga målen, på nationell, regional och lokal nivå. Konkreta handlingsplaner behöver kopplas till strategin som tydliggör den nationella, regionala och den lokala nivåns ansvar.

Våld mot barn är en komplex uppgift som ingen enskild aktör kan lösa på egen hand. För att säkerställa att arbetet, mot strategins vision och mål, kommer i gång och upprätthålls krävs förutsättningar och resurser hos många olika aktörer.

Länsstyrelsen är positiv till utredningens tydliga barnperspektiv, barns deltagande och kopplingen till barnkonventionen. Viktigt att betona är att barn inte är en homogen grupp utan består av olika grupper av barn som exempelvis barn med funktionsnedsättning, papperslösa barn med

flera men även skillnaden i ålder inom gruppen barn. Sårbarheter, riskfaktorer och särskilt utsatta grupper kan på olika sätt påverka och barn kan utsättas för olika typer av våld. Länsstyrelsen uppfattar även att genusperspektivet inte är tillräckligt framhåvt i utredningen och vill lyfta vikten av att det bör finnas ett tydligt genusperspektiv i arbetet. Våldsutsatthet skiljer sig även åt mellan pojkar och flickor.

Länsstyrelsen anser att universella främjande och förebyggande arbetet bör ha stor vikt i strategin med fokus på risk- och skyddsfaktorer på olika nivåer. Länsstyrelsen vill betona vikten av barns rätt till goda och jämlika uppväxtvillkor och att arbetet tillför barnen skyddsfaktorer och inte enbart tar bort riskfaktorer.

Det är positivt att utredningen lyfter länsstyrelsernas olika uppdrag som myndigheten redan har ansvar för enligt länsstyrelseinstruktion, förordningar m m. och särskilt länsstyrelsernas uppdrag att stödja den regionala implementeringen av den nationella folkhälsopolitiken. Det är Länsstyrelsens förhoppning att det uppdraget permanentas. I utredningen nämns även att Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd föreslås att, i samverkan med länsstyrelserna, kartlägga förekomst och utvecklingsbehov av föräldraskapsstödsprogram. Utifrån nuvarande uppdrag har Länsstyrelsen inte möjlighet att arbeta med universellt föräldraskapsstöd då uppdraget begränsades till län med utsatta områden i Sverige med en brottsförebyggande ansats. Länsstyrelsen ser gärna att alla länsstyrelser åter igen får ett bredare föräldraskapsstödsuppdrag.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till förslaget att länsstyrelserna ska stödja det lokala och regionala arbetet för att uppnå strategins mål. Det är även avgörande att länsstyrelserna tilldelas tillräckliga resurser för att kunna bedriva ett effektivt och långsiktigt arbete.

Länsstyrelsen vill betona vikten av att aktuella aktörer får speglade uppdrag som förstärker det gemensamma arbetet och helheten. Vi vill även lyfta vikten av att samverkansuppdrag riktas till samtliga berörda aktörer för att säkerställa genomförandet av strategin.

Konsekvenserna av våldet är en folkhälsofråga, vilket utredningen tydligt beskriver, men att orsakerna till våldet kan finnas i andra förklaringsmodeller, vilket Länsstyrelsen vill betona. Arbetet med att förebygga våld mot barn är en fråga att hantera i en bred kontext.

Länsstyrelsens synpunkter på vissa av utredningens förslag och bedömningar

14.5 Folkhälsomyndigheten ges en central roll i strategiarbetet

Länsstyrelsen vill påtala vikten av att en myndighet får uppdraget att samordna arbetet utifrån den nationella strategin. Vid val av nationell myndighet är det viktigt att säkerställa att myndigheten både har kunskap om barn och kunskap om våld men även att den myndigheten i ett tidigt skede organiserar samverkan med aktörer som har överlappande uppdrag och tillvaratar den kunskap och kompetens som de olika aktörerna redan har.

14.7 Länsstyrelserna ska stödja det lokala och regionala arbetet

Länsstyrelsen instämmer med utredningen att länsstyrelserna idag har flera förordningsstyrda uppdrag som angränsar och berör arbetet mot våld mot barn och därmed är en lämplig aktör att stödja det lokala och regionala arbetet för att uppnå strategins mål.

Ansvar och rollfördelningen mellan ansvarig nationell myndighet och länsstyrelserna bedömer vi behöver vara tydligt formulerat från start.

Redovisningen av arbetet utifrån strategin bör göras på ett sådant sätt där det säkerställs att ansvariga myndigheter och departement kan följa resultatet av det lokala och regionala arbetet på ett effektivt sätt utan en alltför tung administration.

14.8 Kommunövergripande kartläggningar, analyser och åtgärdsplaner

Länsstyrelsen är särskilt positiv på utredningens betoning på att arbetet ska vara ett kommunövergripande arbete. Länsstyrelsen vill här påtala vikten av att arbetet, utifrån den nya lag som föreslås, har en tydlig ”hela kommunen-ansats” och att det kan säkerställas att detta inte blir en fråga för exempelvis en förvaltning eller socialnämnd.

Den 1 juli 2023 börjar en ny lag att gälla rörande kommunernas utökade ansvar för det brottsförebyggande arbetet. Länsstyrelsen ser att arbetet med att förebygga och bekämpa våld mot barn med fördel kan knytas samman med kommunernas utökade brottsförebyggande uppdrag. Arbetet med kommunövergripande kartläggningar, analyser och åtgärdsplaner utifrån olika lagstiftningar behöver harmoniseras och det behöver säkerställas att arbetet sker gemensamt och är en viktig del i de samlade lokala lägesbilderna.

16.4 Ekonomiska konsekvenser

16.4.2 Länsstyrelsen ska stödja det lokala och regionala arbetet

Länsstyrelsen delar inte utredningens förslag till att föreslagen medelstillelning för länsstyrelserna är tillräckliga. Länsstyrelsens bedömning är att förslaget till finansiering inte speglar strategins höga ambition och motsvarar inte de resurser som krävs för att genomföra detta breda arbete. För att detta arbete ska bli ändamålsenligt och effektivt behövs tillräcklig finansiering för ett jämlikt arbete över hela landet. Länsstyrelsens bedömning är att resurstillskottet om 21 miljoner till länsstyrelserna är ett för lågt anslag. Det behövs förutom anslag till samordnartjänst även medel för verksamhet.

Det är inte möjligt att Länsstyrelsen arbetar med detta utökade uppdrag inom befintlig ramtilldelning.

16.4.3 Kommunövergripande kartläggningar, analyser och åtgärdsplaner

Utredningen bedömer att kommunerna kommer få ökade kostnader endast initialt för nya arbetsuppgifter som det förslag till ny lag som föreslås. Utredningen föreslår då att det ska avsättas statsbidrag, under tre år, för kommuner och regioner att utveckla arbetet för att uppnå strategins mål. Länsstyrelsen ser en risk med statsbidrag till kommunerna om dessa baseras på invånarantal, vilket kommer innebära att mindre kommuner ges sämre förutsättningar att genomföra uppdraget. När kommunerna i hög grad får varierande ekonomiska förutsättningar kan det medföra en större ojämlikhet över landet gällande att arbeta förebyggande och bekämpa våld mot barn. I Gävleborgs tio kommuner finns en stor variation av kommunstorlek.

Länsstyrelsen vill påtala vikten av att skapa liknande förutsättningar bland både större och mindre kommuner för att kunna säkra kapacitet och kompetens för ett långsiktigt arbete på den lokala nivån.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Veronica Lauritzsen med enhetschef Pernilla Bylund som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Åsa Broman avdelningschef medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

s.sof@regeringskansliet.se